

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЯК ФАКТОР СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ

(Радіонова М.С., завідувач навчальної психолого-консультативної лабораторії)
БДПУ, м. Бердянськ, Україна

Проблема усвідомленого і ефективного вибору професії в сучасному суспільстві не втрачає своєї актуальності і виступає однією з провідних при комплексному розгляді особливостей розвитку особистості. Це зумовлено потребою людини реалізуватися у професійній діяльності та, завдяки цьому, знайти своє місце в житті. Тому, на сучасному етапі розвитку суспільства кар'єрне зростання та відчуття задоволеності власним життям є важливими факторами суб'єктивного благополуччя особистості.

Дослідженню даного феномену як компоненту якості життя людини присвячено чимало праць вчених (М. Аргайл, І. Аршава, Н. Бредберн, А. Вотерман, Т. Данильченко, Е. Дінер, Е. Дісі, С. Карсканова, Д. Канеман, Е. Кологривова, А. Кларк, С. Любомирські, Е. Носенко, Р. Раян, К. Ріфф, М. Селігман, Л. Сердюк, П. Фесенко, М. Чіксентміхайі, Н. Шварц, Т. Шевеленкова та ін.) які розглядають суб'єктивне благополуччя як соціально-психологічне утворення, що включає емоційні, когнітивні і конативні компоненти й визначає емоційно забарвлене ставлення особистості до власного життя й ступінь задоволеності ним [1].

Разом з тим, сучасне суспільство перебуває в умовах постійного розвитку та трансформації ціннісних орієнтацій виникає потреба детального вивчення детермінант психологічного та суб'єктивного благополуччя особистості.

Враховуючи те, що професійне самовизначення особистості є одним із зовнішніх факторів формування її суб'єктивного благополуччя як емоційного комфорту та задоволеності власним життям, нами було проведено емпіричне дослідження. У дослідженні взяло участь 139 здобувачів першого рівня вищої освіти. За допомогою діагностичного опитувальника «Шкала суб'єктивного благополуччя» в адаптації О.О. Рукавішнікова нами було визначено, що 7% респондентів мають критично низькі показники суб'єктивного благополуччя та переживають емоційний дискомфорт. Для таких осіб є можливим розвиток комплексу неповноцінності, вони не задоволені власним життям (обраною професією, умовами навчання тощо), мають високі показники тривожності та ригідності, мають труднощі при контролі власних емоцій.

Для 56% здобувачів освіти характерне помірне переживання суб'єктивного благополуччя, відсутні яскраво виражені емоції та особистісна спрямованість; 29% мають досить виражені показники суб'єктивного благополуччя, стійкі до стресових ситуацій а вміють знаходити конструктивні рішення. Разом з тим, високий рівень суб'єктивного благополуччя властивий лише для 8% респондентів. Таким чином, можна стверджувати, що більшість здобувачів освіти (63%) не задоволені власним життям, переживають емоційний дискомфорт та перебувають в негативних емоційних станах.

Оскільки навчання в університеті та професійне самовизначення є провідними новоутвореннями юнацького віку, можна припустити, що низькі показники суб'єктивного благополуччя свідчать про незадоволення обраною професією чи закладом освіти. Тому, перспективними напрями подальшого дослідження є більше детальне вивчення взаємозв'язку між професійним становленням та суб'єктивним почуттям особистості, а також розробка ефективних тренінгів особистісного та професійного зростання сучасної молоді.

Література

1. Підбуцька Н.В. Суб'єктивне благополуччя у становленні майбутніх фахівців / Н.В. Підбуцька, А.Г. Зуєва // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. – Харків. – С. 193-207.